

AFISZ **polsko-mołdawski**

Kwartalnik 4/2020

Uroczysty koncert w kanale publicznym Moldova 2

kulturalny
wybór

**W Polsce
WSZYSTKO GRA**

ChisinauKeepSmiling

**Europejski Dzień Języków
w Kiszyniowie**

Uroczystym koncertem transmitowanym na żywo 20 listopada 2020 roku o godz. 18.00 w telewizji Moldova 2 zwrócono główne obchody 400-lecia bitwy pod Cecorą i śmierci hetmana Stanisława Żółkiewskiego.

Podczas koncertu Ambasador RP Bartłomiej Zdaniuk przekazał komplet partytur z utworami Fryderyka Chopina – dar Premiera Piotra Glińskiego dla Filharmonii Narodowej w Kiszyniowie, której gmach przed kilkoma tygodniami doszczętnie strawił pożar. Pomoc obiecały również polskie filharmonie.

Cu ocazia Zilei Europene a Limbilor, Biblioteca „Adam Mickiewicz”, împreună cu Ambasada Republicii Polone la Chişinău au participat la un eveniment organizat de Biblioteca Naţională a Republicii Moldova şi META (Moldovan English Teachers Association). În spaţiul expoziţional al Bibliotecii Naţionale, au fost organizate cinci puncte de informare. Vizitându-le, persoanele interesate au putut afla mai multe informaţii despre posibilităţile de învăţare a diferitor limbi străine: engleza, germana, franceza, maghiara, poloneza.

Z okazji Europejskiego Dnia Języków kiszyniowska Biblioteka im. Adama Mickiewicza wspólnie z Ambasadą RP uczestniczyła w wydarzeniu zorganizowanym przez Bibliotekę Narodową Republiki Mołdawii i META (Mołdawskie Stowarzyszenie Nauczycieli Języka Angielskiego). W dużej sali Biblioteki Narodowej RM wystawiono pięć punktów informacyjnych, przy których osoby zainteresowane mogły się dowiedzieć o możliwościach nauki języków: angielskiego, niemieckiego, francuskiego, węgierskiego i polskiego.

Europejski Dzień Języków w Kiszyniowie

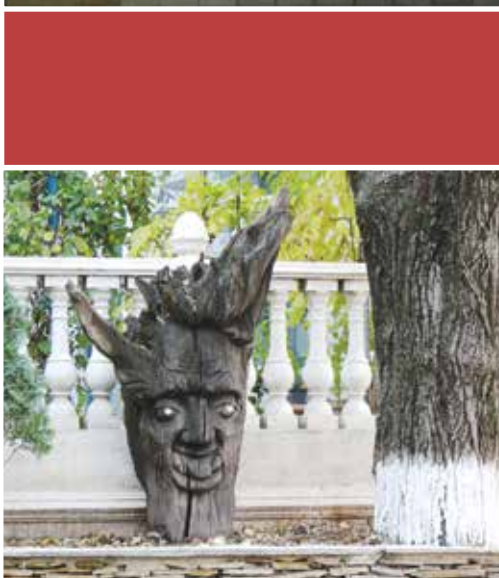
26 września
obchodzono
Europejski
Dzień
Języków

Czym zaskoczy cię Mołdawia? miasto Orgiejów

Autor zdjęć: Ilia Bujanowski

Współczesny Orgiejów powstał w VI stuleciu, w wyniku przeniesienia w głąb kraju dawnego centrum administracyjnego, jakim był Stary Orhei (Orheiul Veci). Miejscowość rozwijała się dzięki pełnionej funkcji administracyjnej i dogodnemu położeniu handlowemu. O jej rozwój szczególnie dbał hospodar Vasile Lupu. Przez jakiś czas była jednym z głównych ośrodków Besarabii. Okolice Orgiejowa można uznać za żywy skansen. Zachowały się tu liczne zabytki minionych epok, przetrwały ludowa sztuka i architektura, a rozsiane po okolicy rezydencje bojarские i monastypy najdobitniej świadczą o wyjątkowości i bogactwie ducha mołdawskiej kultury.

Przedstawiciele kilku organizacji etnokułturowych z Kiszyniowa wraz z pracownikami Biblioteki im. Adama Mickiewicza zorganizowali wycieczkę do miasta Orgiejów, znajdującego w odległości ok. 40 km od stolicy. Wydawałoby się, że niewiele pozostało ze wspaniałej przeszłości tej miejscowości, lecz tylko same spaceru uliczkami Orgiejowa mogą dostarczyć niezwykłych wrażeń. O zabytkach tego powiatowego miasta w artykule Swietłany Gumeni.

Reprezentanții câtorva organizații etnoculturale din Chișinău, împreună cu angajații Bibliotecii „A. Mickiewicz” au făcut o excursie în orașul Orhei, aflat la o distanță de 40 km de la capitală. Se pare că puține s-au mai păstrat din trecutul acestei localități, totuși o simplă plimbare pe străzile Orheiului poate oferi experiențe extraordinare. Aflați mai multe despre monumentele acestui oraș din articolul Svetlanei Gumeni.

COMUNITATEA POLONEZILOR DIN MOLDOVA ÎN VIZITĂ LA ORHEI

Legătura Moldovei cu Polonia datează din sec. XIV, când țările erau învecinate și le unea o singură frontieră. Astfel, de-a lungul secolelor, s-au încheiat relații de vecinătate și bună înțelegere, de toleranță și prietenie, de suzeranitate și vasalitate, militare și comerciale, dinastice și culturale, de mariaj și spirituale.

Tot ca un simbol al prieteniei, în data de 11 octombrie, s-au unit mai multe organizații poloneze din Chișinău și, împreună cu Biblioteca „Adam Mickiewicz”, au organizat o excursie prin raionul Orhei. Ideea acestei călătorii a venit din partea Asociației femeilor poloneze „Cracovianca” (președintă Angela Chirigiu), care a și finanțat cheltuielile de transport. După cum bine știți, în Republica Moldova există mai multe organizații etnoculturale poloneze, iar președinții acestora au știut întotdeauna cum să consolideze comunitatea, cum să-i ajute pe membrii ei să-și identifice rădăcinile și, nu în ultimul rând, să descopere și să promoveze toate urmele poloneze lăsate de străbunii lor.

Pe urme poloneze am pornit și de data aceasta, prin raionul Orhei, destinație aleasă de cei mai activi membri ai organizațiilor, care și-au dorit o escapadă în Codrii Orheiului.

Orhei este orașul care găzduiește reprezentanți ai diferitor etnii,

printre care mulți polonezi, ne mărturisește ghidul nostru, dna Olga Șipachina.

Excursia a început dimineața, cu o plimbare pietonală prin centrul orașului, primul obiectiv vizitat fiind Parcul de distracție OrheiLand, o zonă plină de verdeață, unde am respirat cel mai proaspăt aer și am admirat cea mai frumoasă priveliște din Orhei. Cea de-a doua destinație a fost Monumentul lui Vasile Lupu, domnitor al Moldovei între anii 1634 și 1653. Fiica sa, Maria, a fost căsătorită cu Janusz Radziwiłł (unul dintre cei mai puternici hatmani din Uniunea statală polono-lituaniană).

Excursia a continuat pe una dintre cele mai vechi străzi din oraș, strada Vasile Mahu, unde am descoperit mai multe bijuterii arhitecturale, printre care și Biserica romano-catolică „Adormirea Maicii Domnului”. Biserica este una dintre puținele opere de arhitectură realizate în stil neo-gotic din întreaga țară. A fost ridicată în anul 1914 – ctitorul bisericii fiind Cezarina Dolivo-Dobrovolskaya – pentru comunitatea catolică din oraș, compusă în mare parte din polonezi. Ca și multe lăcașe de cult din Moldova, această biserică a avut o istorie tumultuoasă, ne povestește dna Olga, ghidul

Întâlnirea reprezentanților organizațiilor etnoculturale din Chișinău cu primarul orașului Orhei, domnul Pavel Verejanu

nostru. Pe timpul URSS, clădirea a fost pângărită și parțial distrusă, fiind transformată în sală de sport, ca să ajungă apoi depozit. După declararea independenței, mai mulți ani biserica a rămas lăsată uitării. Datorită voinței părintelui Klaus Kniffki, în 2005 biserica a fost retrocedată micii comunități catolice care a mai rămas în Orhei, iar în 2008, după o restaurare complexă, a fost redeschisă.

Excursia noastră a continuat până la primăria orașului Orhei, acolo unde am fost oaspeții primarului, dl. Pavel Verejanu. În cadrul întâlnirii cu primarul, am discutat mai multe subiecte ce țin de diaspora polonezilor din oraș, despre cultură, arhitectură, monumente de însemnătate istorică din oraș, planuri de viitor și noi parteneriate.

Republica Moldova este mică și puțin interesantă, ar zice unii. Dar sunt destule argumente pentru a-i contrazice. În Codrii Orheiului, am descoperit și un restaurant foarte frumos, amenajat cu obiecte destinate pentru vânatoare, o expoziție de piei și blănuri, dar și o mica grădină zoologică. Tot la restaurantul „Safari” am mâncat cel mai gustos prânz și am vizitat un frumos Muzeu

de Lumânări. Muzeul are o colecție de circa 3400 de lumânări, adunate din mai mult de 160 de țări, unele dintre ele având peste 100 de ani. Cea mai mare lumânare cântărește 250 kg și are o înălțime de peste 2 metri.

Tot în cadrul acestei excursii, am avut posibilitatea să vizităm și două suburbii ale orașului. În satul Piatra, am mers la Conacul familiei Lazo. La Curchi, am vizitat unul dintre cele mai însemnate monumente ale arhitecturii basarabene, Mănăstirea Curchi. Mănăstirea ca ansamblu arhitectural s-a constituit în secolele XVIII-XIX, iar potrivit unor legende a fost întemeiată de Ștefan cel Mare.

Când ne referim la turismul din Moldova, mulți își imaginează că este vorba doar despre Chișinău și Orheiul Vechi, însă există destinații mai puțin cunoscute, dar pline de istorie, de fapt ca și cele pe care le-am descoperit noi la Orhei. După cum se știe, istoria o scriu oamenii, iar pe teritoriul actual al Republicii Moldova au locuit mai multe grupuri etnice care au contribuit la dezvoltarea regiunii și au lăsat amprente peste meleagurile moldave. Polonezii au avut legături permanente

cu Moldova. Aici au locuit mai multe familii de nobili polonezi care au avut pământuri și chiar au fondat localități.

Cu toții avem nevoie să învățăm și să reînvățăm despre noi, cine suntem, de unde ne tragem și care ne este trecutul. Tradițiile și istoria trebuie să ducă mai departe identitatea unui popor, iar poporul polonez este un bun exemplu în acest sens. A vorbi despre tradiție și istorie nu înseamnă să te întorci în trecut, ci să-ți asumi identitatea – a fi tu însuți, cel care ești cu adevărat, a fi real, a aparține lumii. Trebuie să ne cunoaștem rădăcinile, trecutul, tradițiile. Oricât ar fi de frumos, un copac care nu are rădăcini va cădea la primul vânt.

Organizațiile care s-au mobilizat și grație cărora a avut loc excursia sunt: Asociația femeilor poloneze „Cracovianca”; Centrul pentru Dezvoltare și Antreprenariat Moldova-Polonia; Biblioteca „A. Mickiewicz”; Liga femeilor poloneze din Moldova; Societatea polonezilor din municipiul Chișinău „Odrodzenie”; Asociația Internațională de Prietenie și Colaborare „Moldova-Belarus”.

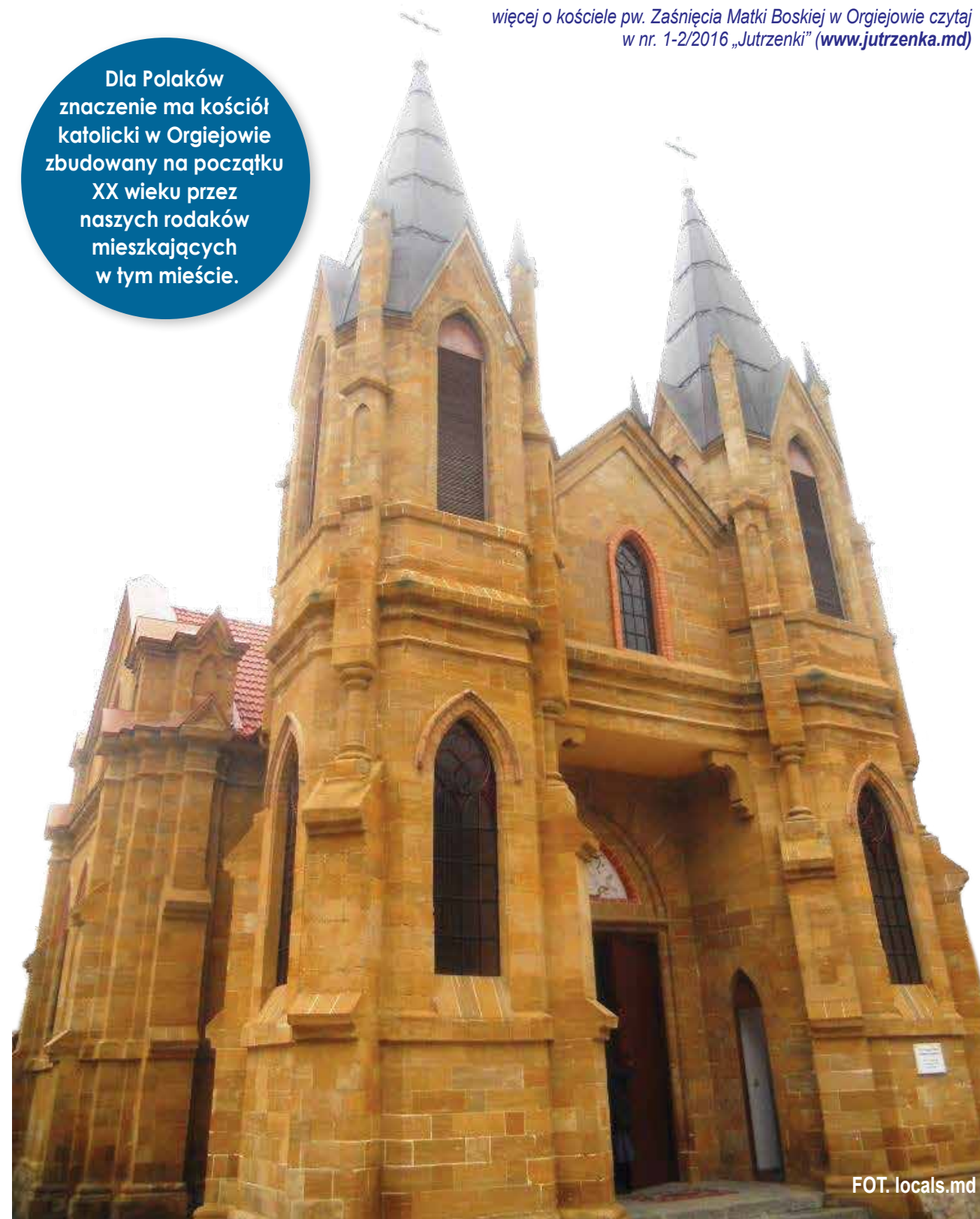
Svetlana Gumeni,
directorul Bibliotecii „A. Mickiewicz”

Neogotycka architektura fasady kościoła w Orgiejowie z dwiema wieżami, wykonanego z ciosanego piaskowca, harmonijnie połączyła się z otaczającymi ją willami i nie gubi się na tle dużych gmachów użyteczności publicznej – urzędu ziemskiego, urzędu skarbowego, żeńskiego gimnazjum, banku i restauracji – wybudowanych pod koniec XIX i na początku XX wieków. Wyjątkowość obrazu tej świątyni, wpisanej w staromoldawską klasycystyczną architekturę miejskiej zabudowy Orgiejowa, podkreślała przynależność katolików do wiary, kultury i tradycji zachodnioeuropejskiej.

więcej o kościele pw. Zaśnięcia Matki Boskiej w Orgiejowie czytaj w nr. 1-2/2016 „Jutrzenki” (www.jutrzenka.md)

**Dla Polaków
znaczenie ma kościół
katolicki w Orgiejowie
zbudowany na początku
XX wieku przez
naszych rodaków
mieszkających
w tym mieście.**

FOT. locals.md

Din cauza situației deosebite din acest an, Festivalul Filmului Polonez CinePOLSKA s-a desfășurat online. Proiecțiile au avut loc pe platforma TIFF Unlimited, între 5-11 noiembrie 2020. Cele patru filme din program au fost accesibile gratuit timp de șapte zile, pentru vizionare nefiind necesară deschiderea unui cont pe platformă.

W związku z wyjątkową sytuacją, tegoroczna edycja Festiwalu Filmu Polskiego CinePOLSKA w Mołdawii odbyła się online na platformie TIFF Unlimited w dniach 5-11 listopada 2020. Cztery filmy, składające się na festiwal, były dostępne dla widzów przez siedem dni, bez obowiązku założenia konta na platformie.

CinePOLSKA

Festiwal Filmu Polskiego
w Republice Mołdawii

Festivalul Filmului Polonez
în Republica Moldova

W ramach festiwalu był prezentowany film „Boże Ciało” utalentowanego reżysera Jana Komasy. Oparty na prawdziwych wydarzeniach, porusza historię młodego mężczyzny po przejściach, zafascynowanego kościołem katolickim, który w przebraniu księdza trafia do małej wiejskiej społeczności z licznymi jej problemami.

„Boże Ciało” był tegorocznym polskim kandydatem do Oscara. Niezwykle ceniony przez krytyków, zdobył główną nagrodę za reżyserię na Festiwalu Filmowym Tribeca w Nowym Jorku, dwie nagrody na festiwalu w Wenecji oraz niemal wszystkie główne nagrody (łącznie ze scenariuszem i reżyserią) na najważniejszym polskim festiwalu filmowym – Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni.

Film Jana Komasy obejrzało 1,5 mln polskich widzów.

Ponadto w ramach festiwalu można było zobaczyć najnowszy film wybitnej reżyserki Agnieszki Holland „Szarlattan”. Twórczyni porusza w nim historię rodem z Czech, gdzie studiowała w szkole filmowej FAMU. Poszukuje ona klucza do zrozumienia sekretu czeskiego uzdrowiciela idealisty, urodzonego pod koniec XIX w. Jana Mikoláška, zwanego Znachorem.

W ciągu 60 lat swojej działalności Znachor okrył się sławą. Leczył artystów, biznesmenów, poli-

În cadrul festivalului a fost prezentat filmul talentatului regizor Jan Komasa „Corpus Christi”. Inspirat din fapte reale, el spune povestea unui băiat cu un trecut dificil, care, fascinat de biserica catolică, îmbracă hainele de preot și, în acest rol, ajunge într-o mică comunitate rurală cu numeroasele ei probleme.

„Corpus Christi” a fost candidatul Poloniei la Oscarul din acest an, fiind extrem de apreciat de critici, a câștigat premiul principal, pentru regie, la Festivalul de Film Tribeca din New York, două premii la festivalul de la Veneția și aproape toate premiile majore (inclusiv pentru regie și scenariu) la cel mai important festival de film din Polonia – Festivalul de Filme Poloneze din Gdynia.

Filmul regizorului polonez a fost vizionat de peste 1,5 milioane de spectatori în cinematografele din Polonia.

Festivalul CinePOLSKA a adus, de asemenea, cel mai nou film al renumitei regizoare Agnieszka Holland, „Szarlattanul”, candidatul Cehiei la premiile Oscar 2021, la categoria Cel mai bun film într-o limbă străină. Holland abordează o istorie din Cehia, unde a studiat la celebra școală de film FAMU. În film, regizoarea caută cheia pentru a înțelege secretul vindecătorului ceh Jan Mikolášek, născut la sfârșitul secolului al XIX-lea și cunoscut drept Znachor. Znachor a devenit foarte celebru în cei peste

tykóv, ale i biednych. W czasach komunizmu był uważany za wroga systemu, ale był pod ochroną Antonína Zápotockiego, premiera i prezydenta Czechosłowacji, któremu Jan Mikolášek uratował nogę od amputacji. Po śmierci polityka, uzdrowiciel stracił cały majątek i prawa obywatelskie.

Światowa premiera „Szarlattan” odbyła się w ramach prestiżowej sekcji Berlinale Special Gala podczas 70. edycji Międzynarodowego Festiwalu Filmowego w Berlinie.

„Ikar. Legenda Mietka Kosza” to film o genialnym pianście jazzowym i kompozytorze Mieczysławie Koszu. Reżyser Maciej Pieprzycza przedstawia życie muzyka niechronologicznie, pokazując najważniejsze wydarzenia w tej bardzo wzruszającej biografii: począwszy urodzenia w biednej rodzinie, poprzez utratę wzroku w trudnym okresie dojrzewania, po spełnienie, dzięki własnym wysiłkom, marzeń o grze na pianinie, by w końcu osiągnąć status uznanego muzyka. Główną rolę odgrywa z maestrią Dominik Ogrodnik, utalentowany aktor młodego pokolenia, natomiast muzykę interpretuje znakomity pianista jazzowy Leszek Możdżer.

„Supernova” to debiut pełnometrażowy reżysera Bartosza Kruhlika. Pozornie prosta historia, w której znany polityk powoduje wypadek drogowy w wyniku którego trzy osoby walczą o życie, rozgrywa się na bardzo małej przestrzeni – niewielkim fragmencie wiejskiej drogi. Trzyma jednak w napięciu od pierwszej do ostatniej minuty. Bartosz Kruhlik, którego „Supernova” została uznana za najlepszy debiut reżyserski na Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni w 2019 roku i aktualnie bierze udział w wielu międzynarodowych festiwalach, był gościem tegorocznej edycji festiwalu TIFF w Klużu-Napoce.

Organizatorem Festiwalu Filmu Polskiego CinePOLSKA jest Instytut Polski w Bukareszcie wraz z partnerami: Stowarzyszeniem Filmowców Polskich i TIFF Unlimited.

Organizatorul Festivalului de Film Polonez CinePOLSKA este Institutul Polonez din București împreună cu partenerii săi: Asociația Cineaștilor din Polonia și TIFF Unlimited.

60 de ani de activitate. El a tratat artiști, oameni de afaceri, politicieni, dar și săraci. În timpul comunismului, a fost considerat dușman al sistemului, dar a fost protejat de Antonín Zápotocký, prim-ministru și președinte al Cehoslovaciei, căruia Mikolášek i-a salvat piciorul de la amputare. După moartea politicianului, vindecătorul și-a pierdut averea și drepturile civile.

Premiera mondială a „Szarlattanului” a avut loc în cadrul prestigioasei secțiuni Berlinale Special Gala a Festivalului Internațional de Film de la Berlin, ediția 70.

„Icar. Legenda lui Mieczysław Kosz” este un film clasic despre genialul pianist de jazz și compozitor Mieczysław Kosz. Regizorul Maciej Pieprzycza îl urmărește pe muzician în ordine non-cronologică, prezentând cele mai importante momente din viața lui, într-o biografie extrem de emoționantă: de la băiatul provenit dintr-o familie săracă, trecând prin momentul pierderii vederii la o vârstă fragedă, până la îndeplinirea, prin propriile forțe, a pasiunii sale pentru pian, pentru ca într-un final să ajungă un pianist redutabil. Rolul principal este jucat cu măiestrie de Dominik Ogrodnik, unul dintre actorii de marcă ai tinerei generații, iar muzica este interpretată de remarcabilul pianist de jazz Leszek Możdżer.

„Supernova” este debutul în lungmetraj al regizorului Bartosz Kruhlik. O poveste aparent simplă, în care un cunoscut politician provoacă un accident de circulație, în urma căruia trei oameni se luptă să trăiască, se desfășoară într-un spațiu foarte mic – o bucată dintr-un drum de țară. Cu toate acestea, filmul menține suspansul de la primul până la ultimul minut. Bartosz Kruhlik, a cărui „Supernova” a fost apreciată drept cel mai bun debut în regie la Festivalul de Filme Poloneze din Gdynia în 2019 și care participă în prezent la multe festivaluri internaționale, a fost invitatul festivalului TIFF de la Cluj-Napoca din acest an.

MAKSYM OSTROWSKI – młody artysta sztuk wizualnych, absolwent edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych w specjalności technik teatralnych, filmowych i telewizyjnych na Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi. Dyplom obronił w 2017r. w trzech specjalnościach: malarstwie, rysunku i formach graficznych oraz scenografii i kostiumografii. Obecnie studiuje malarstwo na Akademii Muzyki, Teatru i Sztuk Wizualnych w Kiszyniowie w Mołdawii w ramach stypendium Funduszu Wyszehradzkiego.

La începutul lunii februarie 2020, în Chișinău, la Galeria de Artă Buncher, vizitată de foarte puțină lume, din păcate, a avut loc expoziția #ChisinauKeepSmiling a tânărului artist polonez Maksym Ostrowski.

Na początku lutego 2020 r. w Kiszyniowie, w galerii Bunker, prawie niezauważona przez nikogo, odbyła się wystawa młodego polskiego artysty Maksyma Ostrowskiego #ChisinauKeepSmiling.

#ChisinauKeepSmiling – „Kiszyniów – od szarości do radości”

Projekt #ChisinauKeepSmiling jest w całości poświęcony stolicy Mołdawii. Podstawowym założeniem projektu jest ocieplenie wizerunku miasta poprzez przeprowadzenie szeregu działań artystycznych w przestrzeni miejskiej, w szczególności namalowanie murali.

Maksym Ostrowski, autor projektu, przez rok malował miniatury przedstawiające widoki z Kiszyniowa – codziennie 9 obrazów i 16 form graficznych, każdy o wymiarach 25x25cm. Proces tworzenia i rezultaty były codziennie publikowane na Instagramie i w serwisie YouTube. W kolejnym etapie projektu artysta podjął akcję malowania klatek video-artu z uczniami kiszyniowskich szkół podstawowych oraz murali w przestrzeni miasta. Kolorystykę prac wybierali mieszkańcy podczas wcześniej przeprowadzonych badań terenowych.

Celem tego niezwykłego projektu jest zwrócenie uwagi na środowisko miejskie i nasze poczucie siebie w przestrzeni miejskiej.

– Miasto w swoich niedoskonałościach potrafi jednocześnie przyciągać i odpychać. Przyciąga architektoniczną prostotą terenów mieszkalnych, ale jednocześnie odpycha, emitując szary kolor – mówi Maksym Ostrowski. Nazywa stolicę Mołdawii „betonową metropolią w Ogrodzie Edenu Europy”. – Miasto musi oddychać świeżością i jaskrawymi kolorami, a wtedy się obudzi i uśmiechnie! – dodaje autor projektu.

– Przyjechałem do stolicy Mołdawii na studia magisterskie. Pomyślałem, że jeśli zostanę tu studiować sztukę, mógłbym coś zrobić dla tego miasta. Opowiedziałem o swoim pomysle i moja uczelnia go poparła – mówi Maksym.

Prace Maksyma Ostrowskiego to nie tylko wystawa, ale raczej twórczy apel artysty, który chce zmienić oblicze miasta – pomalować szare elewacje i podziemne przejścia, zaproponować rozwiązania projektowe nie tylko dla centralnych ulic, ale także dla obrzeży.

Swoje prace prezentuje w różnych krajach. Wystawy już odbyły się w Moskwie, Tiranie, Prisztinie, Podgoricy, Tel Awiwie, Wiedniu, Bukareszcie, Odessie i innych. Na każdej autor prezentował 180 grafik i parędziesiąt obrazów. Większość wystaw odbywała się w formie jednodniowych akcji artystycznych. Dzieło można było kupić za symboliczną kwotę, którą sam autor określił jako koszt jednej paczki papierosów. Wszystkie środki pozyskane ze sprzedaży zostaną przeznaczone na zmianę wizerunku Kiszyniowa.

Anna Dubiel

Ambasada Republiki Polone la Chişinău a invitat diaspora poloneză din Republica Moldova să vizioneze unul dintre cele mai interesante filme poloneze ale ultimului deceniu – „Dumnezei”, care a fost difuzat pe 9 octombrie 2020 pe canalul Jurnal TV.

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Kiszyniowie zaprosiła Polonię moldawską do wspólnego oglądania jednego z najciekawszych filmów polskich ostatniej dekady – „Bogowie”, który był transmitowany 9 października br. na moldawskim kanale Jurnal TV.

Bogowie

„Bogowie” to brawurowa biografia Zbigniewa Religi, kardiochirurga, który w 1985 roku jako pierwszy w Polsce przeprowadził udaną operację przeszczepienia mięśnia sercowego.

Film portretuje człowieka, który staje sam przeciw wszystkim. Zmagając się z medycznymi autorytetami, stawia czoła biurokracji, układa się z urzędnikami nie rozumiejącymi jego wizji.

Pierwszym jego sukcesem jest powołanie do życia późniejszego Centrum Chorób Serca w Zabrzu. Zbigniew Religa i jego zespół angażują się w przystosowanie opuszczonego budynku do wymagań sztuki medycznej. W nowo otwartej klinice w Zabrzu musi walczyć z brakami w personelu i przerwami w dostawie prądu.

Ze wszystkich starć dzięki determinacji i charyzmie wychodzi zwycięsko.

O sile filmu stanowi także najwyższej klasy realizm, scenografia oraz rekwizyty, które przenoszą nas w czasie w samo centrum akcji.

Film miał swoją premierę w 2014 roku dzięki współpracy studia produkcyjnego Watch Out Productions oraz Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej.

Reżyserem jest Łukasz Palkowski, a główną rolę zagrał jeden z najlepszych obecnie polskich aktorów, Tomasz Kot.

Film „Bogowie” powstał na podstawie oryginalnego scenariusza stworzonego przez Krzysztofa Raka. Sama produkcja oparta jest na prawdziwych wydarzeniach z życia profesora Zbigniewa Religi.

„Trzeba było mieć w sobie ogromną ilość pokory i podejść do tematu z wielkim szacunkiem. To są delikatne sprawy, tym bardziej że ta materia dotyka również serca. A żeby operować serce, trzeba otworzyć człowieka. Oni nie przepisywali lekarstw na katar, tylko brali pilę i rozcinali ludzi, za każdym razem walcząc o życie pacjenta. Kaliber tych spraw jest więc bardzo ciężki.

Tomasz Kot

Pe Fecebook a fost deschis grupul „Bazarek dla Polaków ze Wschodu” („Târg pentru polonezii din Est”), fondat de TVP3 Rzeszów. Datorită acestui grup, polonezii care au nevoie de sprijin pot lua legătura cu cei care doresc să-i ajute, iar aceştia sunt în primul rând artiştii. Prin intermediul „Târgului pentru polonezii din Est”, locuitori din diferite regiuni ale Poloniei pot cumpăra CD-uri, tablouri, icoane, cărţi, suveniruri pentru a-i susţine, în timpul pandemiei, pe polonezii din Moldova.

Na fecebooku działa specjalna platforma „Bazarek dla Polaków ze Wschodu”, założona przez TVP3 Rzeszów. Łączy ona Rodaków potrzebujących wsparcia z tymi, którzy chcą im pomóc, a są to przede wszystkim artyści. Za pośrednictwem „Bazarku” mieszkańcy wielu regionów Polski kupują płyty, obrazy, ikony, książki, pamiątki, by w dobie pandemii wspomóc rodaków żyjących w Mołdawii.

Anioły z Aukcji sztuki bieszczadzkiej

Swoją opiekę oferują nam anioły z Aukcji sztuki bieszczadzkiej. Ktoś, kto zakupił te niebiańskie prace i dary na licytacji, wspomógł fundusz pomocy Polakom na Wschodzie w dobie pandemii. Dziękujemy Artystom o wielkich sercach, umysłach i ogromnej wrażliwości!

Anioł drewniany. Wykonany w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Zgłobniu k. Rzeszowa

Anioł Stróż. Autor: Dorota Zielińska

Uśmiechnięty Anioł. Autor: Marzena Strzałba-Kowalska

Anioł zapraszający w Bieszczady. Autor: Jolanta Kordyaczny

Anioł Fioletowy Od Spełniania Marzeń. Autorzy: Haneczka Ciupaga i Jędrus Ciupaga

Anioł Dobroci Serca i Pozytywnego Myślenia. Autor: Krzysztof Pelc

Jocurile video poloneze intrate pe piața mondială sunt unul dintre produsele cu care ne putem mândri fără nicio ezitare.

Polskie gry wideo to jeden z produktów, którymi możemy bez najmniejszych kompleksów pochwalić się na światowym rynku.

W POLSCE WSZYSTKO GRA

Jeszcze do nie tak dawna gry wideo kojarzyły się z czymś niepoważnym i przeznaczonym dla dzieci, lecz czas pokazał, że tej dziedziny rozrywki absolutnie nie wolno lekceważyć. Światowa społeczność graczy liczy 2,5 miliarda osób – obok tego faktu nie da się przejść obojętnie.

Produkcja gier światowego formatu jest najbardziej „demokratyczną” z gałęzi rozrywki. Przemysł muzyczny i filmowy są praktycznie rzecz biorąc zdominowane od zawsze przez te same kraje, natomiast gry tworzy się dosłownie wszędzie. Nie funkcjonuje tu pojęcie „zaścianka” – które zawsze determinowało podejście Polaków do własnej kultury popularnej. Co więcej – polskie gry wideo, których może nie jest (jeszcze) tak wiele, należą obecnie do najlepszych na świecie. Nikt nie może zakwestionować jakości serii „Wiedźmin”, wszyscy też wiedzą, że „Cyberpunk 2077” to najbardziej wyczekiwana premiera na rynku. To fakty, teraźniejszość. A historia?

Pod koniec lat osiemdziesiątych i na początku następnej dekady ubiegłego wieku cierpieliśmy wciąż na wspomniany kompleks „zaścianka” – jeśli coś było polskie, to pewnie

tandetne, zgrzebne i naiwne. Tak było też w raczkującej u nas branży gier wideo – do czasu pojawienia się pierwszego polskiego hitu, gry „**Franko: The Crazy Revenge**” (wydanej w roku 1994 na Amigę).

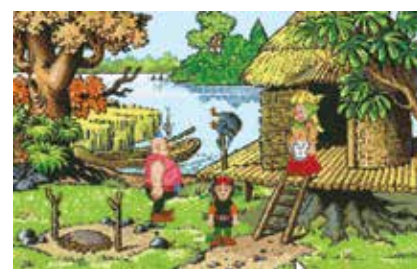

Z perspektywy współczesnego gracza to straszna ramota: prymitywna grafika, muzyka na trąbkę i pompkę, wszystko tak OŚMIOBITOWE. Jednakże „Franko” to było coś więcej. To był kawałek rzeczywistości. Bohater, mistrz sztuk walki, dokonywał w czasie rozgrywki krwawej zemsty za śmierć kumpla, zwalczał szeregi skinheadów i zomowców, demolował auta małowartościowe „maluch”. A wszystko to na tle blokowisk i ulic będących wiernym odwzorowaniem szczecińskich miejskich krajobrazów. To było swojskie, zadziorne i porywające. „Franko” zasługuje na pamięć jako kawał czysto polskiej rozrywki, tchnącej „swojskością” –

czego zresztą nie uświadczysz we współczesnych, zaawansowanych technicznie produkcjach.

Inną polską grą, z której emanowały słowiańszczyzna i polskość była przygodówka „**Kajko i Kokosz w Krainie Borostworów**”. Oparta była na komiksie Janusza Christy, można więc rzec, że miała rodowód literacki (i, w odróżnieniu od „Wiedźmina”, autor czynnie wspierał twórców adaptacji). W przeciwieństwie do „Franka”, „Kajko i Kokosz” nie epatowali przemocą,

a i humor był z zupełnie innej ligi. Ponadto gra wymagała ruszania mózgiem, a nie ręką w zapamiętaniu szarpiącą dżojstik.

Świat nie usłyszał o powyższych programach – między innymi dlatego, że były tak osadzone w polskim kontekście. Zupełnie inaczej potoczyły się losy pierwszoosobowej strzelanki „**Painkiller**” z 2006 roku. Gra opowiadała historię człowieka zstępującego do piekieł, by w akcie zemsty (a jakże!) unicestwić legiony potworów, diabłów wszelkiej maści, a ostatecznie i samego Lucyfera. „Painkiller” sprzedawał się na Zachodzie, rozrósł się w serię tworzoną w różnych krajach.

A potem był „**Wiedźmin**”, którego premiera w 2007 roku dała początek najśłynniejszej i najbardziej dochodowej rodzinie gier „made in Poland”. „Wiedźmin” to dzieje Geralta z Rivii, uwikłanego w wydarzenia mrozące krew w żyłach i zawsze mającego „pod górkę” nie tylko z powodu nadmiaru wrogów, ale i złożoności wyborów moralnych, do których gra, jak życie, zmusza. Jak powszechnie wiadomo, całość zainspirowała twórczość literacką Andrzeja Sapkowskiego. Sam autor, mówiąc eufemistycznie, nie należy do ludzi miłych i „łatwych” i nieraz z jego ust padały mocne słowa pod adresem gry i jej użytkowników. Ostatecznie doszło do małego skandalu na tle finansowym, który tylko dodał „Wiedźminowi” rozgłosu, zmniejszył natomiast poziom reputa-

cji Sapkowskiego wśród fanów. Ale to już zupełnie inna historia.

Po sukcesie „Wiedźmina” – raczej na jego fali – polski rynek gier wideo zaczął krzepnąć i już nikogo nie dziwi, że to właśnie w kraju nad Wisłą rodzą się takie tytuły jak „**Vanishing of Ethan Carter**” czy „**This War Of Mine**”. Ten drugi tytuł zasługuje na szczególną uwagę. „This War...” opowiada o przetrwaniu zwykłego człowieka podczas konfliktu zbrojnego, a została zainspirowana przez historię oblężenia Sarajewa. Gra zdobyła wiele nagród na międzynarodowych konkursach i festiwalach. Co najciekawsze – i bezprecedensowe – w bieżącym roku Kancelaria Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej zapowiedziała wejście „This War Of Mine” do kanonu lektur nadobowiązkowych. Jest to pierwsza taka inicjatywa na świecie – i pod tym względem Polska też nie ma się czego wstydzić.

Udział Polski w rynku gier wideo to nie tylko produkcja, ale i dystrybucja. Rodzima platforma „GOG.com” (dawniej „Good Old Games”), założona w 2008 roku, ma obecnie w ofercie ponad 1000 gier, które za niewielką opłatą można ściągnąć sobie na twardy dysk. GOG sprzedaje rozrywkę w ponad 50 krajów i znajduje się w czołówce tego typu światowych firm.

Międzynarodowa społeczność graczy nie pyta, skąd jesteś i w jakim na co dzień mówisz języku. Liczy się to, co umiesz i jak radzisz sobie z promocją produktu. Tak więc nikt nie dawał tu Polsce forów i nikt nie uznawał jej za gorszą od innych. I w takich warunkach polskie zdołały się „przebić” i radzą sobie doskonale.

Na ile należy je uważać za część kultury, to już zupełnie inna kwestia. Wszystko jest względne. Jak wiele wrażeń estetycznych, emocji, a nawet transcendencji będziemy w stanie znaleźć w grach wideo, zależy już od nas samych. Grunt, do właściwie wybrać.

Sławomir Pietrzak

ARI
Agenția Relații Interetnice

Festivalul etniilor

"UNITATE PRIN DIVERSITATE"

Octombrie
2020
ediția a
XIX-a

Этнокультурный
фестиваль
«Единство
через
многообразие»

Festivalul
odbył się
w trybie on-line.
Transmitowano go
w telewizji Moldova1.
Jest dostępny
w sieciach
społecznościowych
oraz
na stronie
www.ari.gov.md

at online
m/AgentiaRelatiiInteretnice

Prezes Stowarzyszenia „Polska Wiosna w Mołdawii” Oksana Bondarczuk, reprezentując Polonię mołdawską podczas XIX edycji Festiwalu mniejszości narodowych, złożyła życzenia zdrowia i szczęścia dla wszystkich mieszkańców Republiki Mołdawii.

- bieżące wydarzenia kulturalne • relacje z wystaw i muzeów • festiwale
- koncerty • recenzje filmów i książek

AFISZ

polsko-mołdawski

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach Zadania publicznego dotyczącego pomocy Polonii i Polakom za granicą

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”.

wydawca
e-mail:
redagowanie i korekta
tłumaczenia
korespondenci

Stowarzyszenie Polska Wiosna w Mołdawii
polskawiosna@gmail.com
Helena Usowa, Anna Plutecka, Zofia Nieczaj
Katarzyna Derwal, Lucia Turcanu
Mirosław Horyn, Julia Kiriłłowa, Swietłana Laptiacru, Tatiana Mironik,
Sławomir Pietrzak, Marita Rogowa

Część nakładu jest dodawana do miesięcznika „JUTRZENKA”